

PACKED

Expertisecentrum Digitaal Erfgoed

BEKNOPT JAARVERSLAG 2016

PACKED vzw - Expertisecentrum Digitaal Erfgoed

Delaunoystraat 58 bus 23

1080 Brussel

België

E: info@packed.be

T: ++32 (0)2 217 14 05

M: ++32 (0)486 67 36 07

Inhoudsopgave

INLEIDING	3
1. <i>ORGANISATIE EN ACTIVITEITEN</i>	4
2. <i>ENKELE CIJFERS TER VERGELIJKING</i>	8
2.1. Bestuursorganen	8
2.3. Advies en ondersteuning	9
2.4. Vorming	9
2.5. Projecten	10
2.6. Online kennisplatformen	10
2.7. Disseminatie en communicatie	11
2.8. Financiën	12
3. <i>CONCLUSIE</i>	14
3.1. Inhoudelijke doelstellingen bereikt	14
3.2. Wijzigingen personeelsploeg	14
3.3. Toenemende druk	15
3.4. Terugval in aanvulling en gebruik van de online kennisplatformen en tools	15
3.5. Gezond financieel beheer	16
3.6. Onzekere financiële toekomst	16
3.7. Noodzaak aan een digitale strategie en infrastructuur	17

INLEIDING

Het voorliggende jaarverslag is het jaarverslag van PACKED vzw voor het werkingsjaar 2016, het vijfde en laatste jaar uit de beleidsperiode 2012-2016 waarvoor een werkingssubsidie door de Vlaamse overheid aan PACKED vzw werd toegekend als expertisecentrum digitaal erfgoed.

1. ORGANISATIE EN ACTIVITEITEN

Bestuursorganen

In 2016 veranderde de samenstelling van de bestuursorganen. Eind 2015 gaf Saskia Scheltjens haar bestuursmandaat terug omwille van een jobwissel van UGent naar het Rijksmuseum Amsterdam. Ook Véronique Despodt kon niet langer deel uitmaken van het bestuur van PACKED vzw doordat haar functie binnen S.M.A.K. veranderde. Samen werden ze vervangen door twee nieuwe bestuurders: Matthias Vandermaesen, digitaal dataconservator bij de Vlaamse Kunstcollectie, en Eva Wuyts, coördinator bij de Vlaamse Erfgoedbibliotheek. In de Algemene Vergadering maakten Janus Boudewijns (Museum Dhondt Dhaenens), en Inge Schoups (Felixarchief en eDavid) plaats voor Debbie Esmans (manager beleid en strategie bij VIAA) en Janna Lefevere (coördinator van Erfgoedcel k.ERF). Eind 2016 trok ook Sam Eggermont (Kunstenpunt) zich terug als onafhankelijk adviseur zonder stemrecht. In 2016 waren er vier bijeenkomsten van de Raad van Bestuur en twee bijeenkomsten van de Algemene Vergadering.

Personeelsploeg

Ook in de samenstelling van de personeelsploeg waren er in 2016 wijzigingen. Gedurende het grootste deel van 2016 moesten we medewerker Sanne Van Bellingen missen door een combinatie van ziekteverlof dat herhaaldelijk werd verlengd en zwangerschapsrust. In mei 2016 verliet Barbara Dierickx na acht jaar de organisatie. Begin augustus startte Bart Magnus, voorheen documentatieverantwoordelijke bij Kunstenpunt, als vervanger. Door de toekenning van Sociale Maribel-middelen konden we vanaf juni 2016 ook Sam Donvil aanwerven. Op die manier telde PACKED vzw in 2016 in totaal 8 voltijdse eenheden (VTE), terwijl dit in 2015 8,2 en in 2014 9,75 voltijdse eenheden (VTE) waren. Er was dus een lichte inkrimping van de personeelsploeg tegenover 2015, waarmee tegelijkertijd de inkrimping tegenover 2014 wordt bevestigd.

PACKED vzw heeft aandacht voor een maatschappelijk en cultureel diverse samenstelling van haar personeelsploeg. Op het einde van 2016 waren zes mannen en vier vrouwen in dienst.¹ Het PACKED-team heeft ook nog steeds een internationale samenstelling. In 2016 waren vier nationaliteiten vertegenwoordigd onder de vaste personeelsleden: de Belgische, Russische, Franse en Zweedse nationaliteit. Gedurende een viertal weken hebben we ook een Syrische vluchteling als jobstudent tewerkgesteld. De PACKED-medewerkers zijn hooggeschoold; ze hebben allemaal minstens één diploma van masterniveau.

De functie van zakelijk coördinator, die op het einde van 2014 werd gecreëerd, werd behouden. De financiering van PACKED vzw door aanvullende middelen blijft complex, en de verantwoording ervan (zeker van de Europese subsidies) vereist veel tijd en gespecialiseerde kennis. Ook de ondersteuning van de algemeen coördinator op het vlak van interne coördinatie en communicatie is belangrijk in het takenpakket van de zakelijk coördinator.

Loket

---

¹ Eerder in het jaar heeft een vrouwelijke medewerker (Barbara Dierickx) de personeelsploeg verlaten. Tijdens het jaar zijn er gedurende een viertal weken ook twee mannelijke studenten tewerkgesteld.

In 2016 steeg het aantal loketvragen verder van een 150-tal naar een 170-tal (+ 13%). Een 30-tal van de loketvragen hadden betrekking op de zorg voor kunstenerfgoed. De loketvragen werden door PACKED vzw beantwoord met advies. Waar mogelijk en gewenst hebben we ook de implementatie van het advies opgevolgd en ondersteuning voorzien. Sommige loketvragen groeiden daardoor uit tot volwaardige projecten.

Vorming

Terwijl PACKED vzw in 2015 23 vormingsactiviteiten organiseerde, steeg dit in 2016 tot 28 (+ 22%). PACKED vzw organiseerde enkele vormingssessies in het kader van Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS. We organiseerden ook weer een TRACKS-ontmoetingsmoment (i.s.m. de partners in het TRACKS-consortium), en een studiedag omtrent duurzame digitalisering in de museumwereld (i.s.m. VKC). PACKED vzw werkte op vraag van de Vlaamse overheid ook intensief mee aan het Cultuurforum 2016 dat in het teken stond van digitale cultuur. Verder gingen we opnieuw in op de vraag van Heemkunde Vlaanderen naar vormingssessies voor haar doelgroep. In samenwerking met Archiefbank Vlaanderen was er verder een workshop omtrent dataprofielen. In 2016 verzorgde PACKED vzw tevens enkele gastcolleges, nl. aan VUB en UA, en nog een uitgebreide reeks bijdragen aan studiedagen en conferenties.

Projecten

Het aantal projecten waarin PACKED vzw in 2016 actief was, steeg verder tot een 22-tal (+22%).

Enkele van de belangrijke projecten van PACKED vzw in 2016 waren:

- *Implementatie van een datahub voor musea binnen de context van een referentie-architectuur* als onderdeel van het traject rond de vernieuwing van de digitale infrastructuur van de musea die deel uitmaken van Vlaamse Kunstcollectie;
- de succesvolle afronding van de pilootprojecten van het project *Duurzame koppelingen tussen kunstwerken, archieven en publicaties* waarin met behulp van persistente URI's koppelingen werden gelegd tussen museum-, bibliotheek- en archiefcollecties;
- de *aanbesteding en de uitrol van het bibliotheekbeheersysteem Koha* voor de drie musea die deel uitmaken van de Museumstichting;
- de *vernieuwing van de zelfevaluatietool Scoremodel Digitale Duurzaamheid* in samenwerking met DEN en NCDD;
- de ontwikkeling en uitrol van de webapplicatie en graphdatabase *MEDEA* voor de registratie en identificatie van metaaldetectievondsten in Vlaanderen in samenwerking met SKAR, iMinds-SMIT en We Open Data.

Online expertisedeling

PACKED vzw bleef online aanwezig met zijn verschillende kennisplatformen en tools. Momenteel onderhoudt PACKED vzw actief de volgende online kennisplatformen en tools:

- CEST – Cultureel Erfgoed Standaarden Toolbox (www.projectcest.be);
- TRACKS - Toolbox & Richtlijnen voor Archief- & Collectiezorg in de Kunstensector (www.projecttracks.be), in samenwerking met het Firmament en met de actieve ondersteuning van een aantal andere organisaties;
- SCART-website over de preservatie van audiovisueel erfgoed (www.scart.be);
- Scoremodel Digitale Duurzaamheid (www.scoremodel.org), in samenwerking met

- Digitaal Erfgoed Nederland en Netwerk Digitaal Erfgoed (Nederland);
- DCA-website (www.digitisingcontemporaryart.eu) en -wiki (wiki.dca-project.eu/index.php/Main_Page), ontwikkeld in het kader van het Europese project *Digitising Contemporary Art*;
- de mobiele app CityQuest (www.cityquest.be), ontwikkeld in het kader van het Europese project *ATHENAPlus*;
- PACKED-ruimte op GitHub (<https://github.com/PACKED-vzw>).

Daarnaast is er ook nog de website www.packed.be, waarop informatie is te vinden over de organisatie PACKED vzw en haar verschillende activiteiten. Daarop worden ook nieuwsberichten gepost die betrekking hebben op het brede werkveld van PACKED vzw.

CEST werd in 2016 inhoudelijk geactualiseerd en technisch aangepast naar een Semantic Wiki om de doorzoekbaarheid van de inhoud ervan te verbeteren. De technische vernieuwing van de CEST-wiki werd gelanceerd in februari 2016. Tijdens de zomer en het najaar werden met name het standaardenregister, het glossarium en de publicatielijst grondig geactualiseerd. TRACKS kende, door de langdurige afwezigheid van Sanne van Bellingen, een terugval wat de publicatie van nieuwe richtlijnen en tools betreft. Ook SCART kende, door de grote tijdsbesteding aan onderzoek in het kader van PREFORMA, de samenwerking met VIAA en de voorbereiding van het project ResurrectionLab, een verdere terugval wat de publicatie van nieuwe content betreft. In 2016 werd ook het Scoremodel Digitale Duurzaamheid technisch en inhoudelijk vernieuwd. De applicatie werd vanaf de grond opnieuw ontwikkeld om de obsoleete code te vervangen. Inhoudelijk werd de vragenlijst grondig geredigeerd en de acties werden geactualiseerd op basis van de huidige stand van zaken in de digitale preserveringsliteratuur.

PACKED vzw houdt ook nog de projectwebsite en wiki online die zijn aangemaakt in het kader van het project *Digitising Contemporary Art (DCA)*. Mede doordat dat project midden 2013 is beëindigd, wordt de content van die website momenteel niet meer verder aangevuld en geactualiseerd.

De verschillende websites worden veelvuldig gebruikt. Ze hadden in 2016 samen 51.657 unieke bezoekers. In 2015 waren er dit 50.084; er is dus een lichte stijging van 3%. Die stijging situeert zich bij de websites www.packed.be, www.projectcest.be en opmerkelijk ook www.dca-project.eu; de kennisplatformen SCART en TRACKS kenden een terugval qua bezoekers. Het Scoremodel Digitale Duurzaamheid en de mobiele app CityQuest buiten beschouwing gelaten, resulteerde dat in totaal in 141.707 pageviews; in 2015 waren er dat er 151.577. Er is dus een daling van bijna 7% in het aantal pageviews, ondanks de stijging van het aantal unieke bezoekers met 3%. Dat betekent dat het aantal pageviews per unieke bezoeker daalt van 3,66 in 2014 en 3,03 in 2015 naar 2,74 in 2016. Het is moeilijk om zonder bijkomend onderzoek een uitspraak te doen over de exacte oorzaak daarvan, maar een mogelijke oorzaak zou de terugval in de aanmaak van nieuwe content kunnen zijn.

Disseminatie en communicatie

Een belangrijk aspect van de disseminatie en communicatie van PACKED vzw is haar online aanwezigheid (zie hoger). Het gewone jaarlijkse ritme van tien nieuwsbrieven met telkens tien à vijftien nieuwsbriefitems werd in 2016 overstegen: er werden elf gewone nieuwsbrieven verstuurd plus een extra nieuwsbrief. In 2016 werd opnieuw aandacht

besteed aan PACKED-taken die normaal gezien meer achter de schermen blijven, zoals de loketvragen. We hebben 220 nieuwe abonnees geregistreerd in 2016; in 2015 waren dit er 109 en in 2014 11.² Daarnaast zet PACKED sinds medio 2016 terug sterker in op communicatie via Twitter: er werden in 2016 69 tweets verstuurd (waarvan 33 eigen tweets).³

Opvallend is dat het aantal bijdragen die PACKED vzw levert aan publicaties van derden licht is blijven stijgen in 2016 (zestien i.p.v. veertien in 2015 en vijftien in 2014). Het grootste deel van deze bijdragen heeft betrekking op de afleveringen die PACKED vzw verzorgt voor de rubriek *Uitgepakt* in het tijdschrift *META* (VVBAD).

Financiën

De totale inkomsten van PACKED vzw bedragen in 2016 574.453,71 euro. Ze zijn 55.619,66 euro lager dan in 2015 (-8,8 %), en 108.111 euro lager dan in 2014 (-15,8 %). Terwijl de structurele subsidies nagenoeg constant bleven, vormde de aanvullende financiering in 2016 opnieuw meer dan de helft van het totale PACKED-jaarbudget (52,1%). De uitgaven van PACKED vzw bedroegen 552.794,12 euro, en zijn 6.374 euro hoger dan in 2015 (+1,1%) en 136.005 euro lager dan in 2014 (-19,7%). Het aandeel van de personeelskosten steeg verder. Ze bedroegen 85 % van de totale kosten, tegenover 80% in 2015 en 69% in 2014.

---

² In 2016 hebben zich ook 57 abonnees uitgeschreven. In 2015 waren dit 58 abonnees. Het cijfers omvat zowel abonnees die zelf vragen om uitgeschreven te worden als 'hard bounces' (bv. wanneer het e-mailadres niet langer bestaat).

³ In 2015 waren dit er 8, waarvan 1 eigen bericht; in 2014 40, waarvan 35 eigen berichten; in 2013 45, waarvan 33 eigen berichten; in 2012 17, waarvan 16 eigen berichten.

2. ENKELE CIJFERS TER VERGELIJKING

Hieronder volgt een overzicht van enkele meetbare indicatoren m.b.t. de werking van PACKED vzw. Een toelichting over de cijfers die betrekking hebben op 2016 vindt u verder in dit verslag. Een toelichting over de cijfers die betrekking hebben op voorgaande jaren vindt u in:

- jaarverslag 2012:
http://www.packed.be/images/uploads/20130329_jaarverslag_2012_web_finaal.pdf;
- jaarverslag 2013:
http://www.packed.be/images/uploads/20140403_jaarverslag_PACKED_2013_web.pdf;
- jaarverslag 2014:
http://www.packed.be/images/uploads/publications/20150723_jaarverslag_PACKED_2014_V2_DEEL1_beknopt_web.pdf;
http://www.packed.be/images/uploads/publications/20150723_jaarverslag_PACKED_2014_V2_DEEL2_uitgebreid_web.pdf;
- jaarverslag 2015:
http://www.packed.be/images/uploads/20160404_JAARVERSLAG_2015_kort_web.pdf;
http://www.packed.be/images/uploads/20160404_JAARVERSLAG_2015_volledig_web.pdf.

2.1. Bestuursorganen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bestuursorganen						
aantal leden RvB aan einde jaar	6	6	4	6 (plus 1 expert als waarnemer)	6 (plus 1 expert als waarnemer)	6
aantal leden RvB vertrokken	/	0	2	geen	geen	3 (waarvan één waarnemer)
aantal nieuwe leden RvB	/	0	0	2 (plus 1 expert als waarnemer)	geen	2
aantal bijeenkomsten RvB	5	4	4	4	5	4
aantal leden AV aan einde jaar	8 (waarvan 6 RvB-leden)	8 (waarvan 6 RvB-leden)	6 (waarvan 4 RvB-leden)	8 (waarvan 6 RvB-leden en 1 expert als waarnemer)	8 (waarvan 6 RvB-leden en 1 expert als waarnemer)	8 (waarvan 6 RvB-leden)
aantal bijeenkomsten AV	1	1	1	1	1	2

2.2. Personeelsploeg

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Personeel						

totaal aantal voltijdse equivalenten (VTE) ⁴	5 / 6,25	5 / 5,75	7 / 7,25	9 / 9,75	8,3 / 8,2	8,7/8 ⁵
gemiddeld aantal voltijdse werknemers	4	4	5	8	7	6,5
gemiddeld aantal deeltijdse werknemers	3	2	3	2	2	3
aantal mannelijke voltijdse equivalenten ⁶	3 / 4,5	4 / 4,25	4 / 4,5	3 / 4	3,7 / 3,6	4,9 / 4,7
aantal vrouwelijke voltijdse equivalenten ⁷	2 / 1,75	1 / 1,5	3 / 2,75	6 / 5,75	4,6 / 4,6	3,8 / 3,3
aantal voltijdse equivalenten universitair onderwijs (master) ⁸	0 / 6,25	0 / 5,75	0 / 7,25	0 / 9,75	0 / 8,2	8,7/8
aantal gepresteerde uren voltijdse werknemers ⁹	7.737	7.782	10.062	12.905	11.126	10.883,2
aantal gepresteerde uren deeltijdse werknemers ¹⁰	2.415	1.957	1.868	3.352	2.449	2.249,60
totaal aantal gepresteerde uren ¹¹	10.152	9.739	11.930	16.257	13.575	13.132
aantal gezamenlijke personeelsvergaderingen	5-tal	4-tal	8-tal	5-tal	8-tal	8-tal

2.3. Advies en ondersteuning

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Loketaanvragen						
	20-tal	90-tal	95-tal	115-tal	150-tal	170-tal

2.4. Vorming

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vormingssessies						
aantal door PACKED	1 ¹²	7 ¹³	16 ¹⁴	36 ¹⁵	23 ¹⁶	28 ¹⁷

⁴ Het eerste cijfer is het cijfer opgenomen in de sociale balans, maar dat cijfer strookt niet met de werkelijkheid. Het tweede cijfer is een eigen berekening en strookt wel met de werkelijkheid.

⁵ Het eerste cijfer is het cijfer opgenomen in de sociale balans, maar dat cijfer strookt niet met de werkelijkheid. Het tweede cijfer is een eigen berekening en strookt wel met de werkelijkheid. De sociale balans gaat immers voor Sanne Van Bellingen uit van 0,8 VTE in 2016. Dat stemt overeen met haar arbeidsovereenkomst, maar zij was bijna het volledige jaar afwezig wegens ziekte- en moederschapsverlof. De eigen berekening houdt rekening met die afwezigheid en is gebaseerd de effectief gewerkte dagen.

⁶ Idem.

⁷ Idem.

⁸ Idem.

⁹ De sociale balans vermeldt een ander cijfer, maar dat cijfer strookt niet met de werkelijkheid.

¹⁰ Idem.

¹¹ Idem.

¹² Het betrof een vormingssessie i.s.m. Gebruikersgroep Cultureel Erfgoed en Auteursrecht.

¹³ Het betrof twee vormingssessies i.s.m. Digitale Week, twee i.s.m. Graduaat Bibliotheekwezen en Documentaire Informatiekunde, SCVO Pestalozzi, één i.h.k.v. COMETA en twee i.s.m. IRO.

¹⁴ Het betrof twaalf vormingssessies i.s.m. FARO, twee i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, één i.s.m. Digitale Week en 1 i.h.k.v. Open Cultuur Data.

verzorgde vormingssessies						
---------------------------	--	--	--	--	--	--

2.5. Projecten

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Projecten						
lopende Europese projecten	3	2	3	3 (plus 2 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)	3 (plus 2 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)	2 (plus 3 afgelopen waarvan de administratieve afhandeling nog liep)
nieuwe Europese projecten voorbereid	0	4	4	0	4	0
lopende projecten in Vlaanderen	4-tal	5-tal	10-tal	12-tal	15-tal	20-tal

2.6. Online kennisplatformen

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
CEST¹⁸						
totaal aantal wijzigingen	8.486	1.363	1.357	1.403	1.115	7.643
aantal wijzigingen door PACKED-auteurs	8.486	1.363	1.315	1.197	997	5.340
aantal wijzigingen door externe auteurs	0	0	42	206	118	2.303
aantal gewijzigde pagina's	827	287	193	281	134	alle pagina's zijn gewijzigd
aantal bestanden opgeladen als bijlage	800	84	55	31	56	301
aantal PACKED-auteurs	7	7	5	7	6	8
aantal externe auteurs	0	4	4	5	9	8 en 2 jobstudenten van PACKED vzw
aantal geactualiseerde of toegevoegde informatie over standaarden	2.525	71	42	0	0	260 (alle records werden geredigeerd)
aantal geactualiseerde of toegevoegde informatie over tools	836	44	4	0	0	20 (vanaf nul opnieuw)

¹⁵ Het betrof twintig vormingssessies i.s.m. FARO, twee i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, twee i.h.k.v. Open Cultuur Data, twee i.h.k.v. Archiefzorg Brusselse kunstinstellingen (i.s.m. AMVB), negen i.h.k.v. ATHENAPIus en één i.h.k.v. Persistente identificatie.

¹⁶ Het betrof drie vormingssessies i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, één i.h.k.v. Open Cultuur Data, negen i.h.k.v. ATHENAPIus, drie i.h.k.v. Persistente identificatie, vijf i.h.k.v. Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS en één i.s.m. VIAA.

¹⁷ Het betrof drie vormingssessies i.s.m. Heemkunde Vlaanderen, twee i.h.k.v. Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS, één i.s.m. de erfgoedcellen, vijf i.h.k.v. Cultuurforum 2016, drie i.h.k.v. studiedag Duurzaam digitaliseren in de museale wereld, twee gastcolleges, één i.s.m. Archiefbank Vlaanderen, één i.s.m. Public Policy Exchange, één i.s.m. CAVA, één i.s.m. Erfgoedcel Brugge, één i.h.k.v. Open Belgium, één i.s.m. Rubenianum, één i.h.k.v. DARIAH EU event, één i.h.k.v. BEMuseum-conferentie, één i.h.k.v. Nederlandse bijeenkomst over het Scoremodel, één i.s.m. LUKAS, één i.h.k.v. ARIADNE Winter School.

¹⁸ De cijfers voor 2011 geven een vertekend beeld omdat de CEST-website in 2011 werd gecreëerd.

						begonnen)
aantal toegevoegde termen glossarium	158	1	4	13	0 ¹⁹	(niet meer te achterhalen)
aantal gewijzigde termen glossarium	0	15	43	156	16	222 (alle termen werden geredigeerd)
aantal nieuwe gevalstudies gepubliceerd	0	8	5	5	2	20
aantal items CEST-blog	/	32	16	1	0	0
aantal herwerkte richtlijnen	15	10	2	3	2	0
TRACKS						
toegevoegde richtlijnen	/	/	/	17 ²⁰ (7 maanden)	0	0 (wel herwerkt, n.a.v. basisarchiefzorg)
toegevoegde tools	/	/	/	30 ²¹ (7 maanden)	4	3
toegevoegde praktijkvoorbeelden	/	/	/	12 ²² (7 maanden)	5	3
toegevoegde activiteiten	/	/	/	8 (3 maanden)	9	2 en 1 herwerkt
toegevoegde nieuwsberichten	/	/	/	18 (7 maanden)	25	26
SCART						
toegevoegde interviews ²³	/	3	21	4	1	0
toegevoegde gevalstudies ²⁴	/	4	12	1	1	0
toegevoegde artikels ²⁵	/	3	10	1	1	0

2.7. Disseminatie en communicatie

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bijdragen aan externe publicaties						
aantal artikels bijgedragen aan externe publicaties	3	3	11	15	14	16
Nieuwsbrieven						
Aantal	11	10	10	10	10	11 (plus 1 extra nieuwsbrief)
aantal items	120	140	150	150	129	160
Twitter						
aantal eigen tweets en replies	0	16	33	35	1	56
aantal impressies	0	niet bekend	niet bekend	1.375	1.422	17.614

¹⁹ Er werden geen nieuwe termen toegevoegd maar wel enkele tientallen termen herwerkt.

²⁰ Geschreven door een werkgroep die naast medewerkers van PACKED vzw bestaat uit medewerkers van Het Firmament, Resonant, CVAA, het Letterenhuis en AMVB

²¹ Waarvan er twintig werden geschreven door medewerkers van PACKED vzw en tien door medewerkers van partnerorganisaties.

²² Waarvan er negen werden geschreven door medewerkers van PACKED vzw en drie door medewerkers van partnerorganisaties.

²³ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

²⁴ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

²⁵ Voor 2012 en 2013 geeft dit een vertekend beeld omdat een aantal bijdragen afkomstig zijn van de oude PACKED-website.

aantal retweets	0	1	12	5	7	36
Slideshare						
aantal opgeladen presentaties	0	0	1	14	3	11
Websites						
www.packed.be: unieke bezoekers	9.032	9.390	8.634	9.561	8.341	12.021
www.packed.be: pageviews	48.093	35.925	31.575	31.541	27.279	20.110
www.projectcest.be: unieke bezoekers	2.164 (5 maanden)	7.051	8.274	8.988	9.646	7.742
www.projectcest.be: pageviews	51.636 (5 maanden)	54.299	59.172	46.730	44.779	53.454
www.projecttracks.be: unieke bezoekers	/	/	/	2.585 (7 maanden)	10.070	8.327
www.projecttracks.be: pageviews	/	/	/	23.017 (7 maanden)	32.350	25.326
www.scart.be: unieke bezoekers	/	1.105 (2 maanden)	4.252	5.571	9.947	9.479
www.scart.be: pageviews	/	4.457 (2 maanden)	29.611	25.063	34.160	33.226
www.dca-project.be: unieke bezoekers	/	5.618	6.225	5.021	4.611	9.432
www.dca-project.be: pageviews	/	17.480	19.781	11.397	9.865	6.847
www.opencultuurdata.be: unieke bezoekers	/	/	2.252 (9 maanden)	1.958	1.817	2.873
www.opencultuurdata.be: pageviews	/	/	11.743 (9 maanden)	5.435	3.144	4.527
www.scoremodel.be: unieke bezoekers	/	/	1.289 (9 maanden)	2.455	5.416	1.783
www.scoremodel.be: geregistreerde gebruikers	/	/	120 (9 maanden)	33	64	167 (totaal:384)
www.scoremodel.be: anonieme rapporten	/	/	281 (9 maanden)	176	147	62 (totaal: 666)
www.cityquest.be: geregistreerde gebruikers	/	/	/	/	172	58 (totaal: 230)
www.cityquest.be: aantal aangemaakte quests	/	/	/	/	238	77 (totaal: 315)

2.8. Financiën

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
inkomsten						
werkingssubsidie via Ministerie van Cultuur	197.726 €	257.687 €	286.650 €	288.656 €	274.396 €	275.167 €
aanvullende middelen via Ministerie van Cultuur ²⁶	116.589 €	65.848 €	49.954 €	190.824 €	191.118 €	156.902 €
aanvullende middelen via Europese Unie	85.940 €	72.811 €	85.353 €	78.663 €	121.847 €	87.362 €
aanvullende middelen uit VIA-subsidies	1886 €	8.793 €	15.270 €	20.920 €	26.420 €	24.684 €
aanvullende middelen via Sociale Maribel	0 €	0 €	0 €	0 €	0 €	17.759 €

²⁶ De aanvullende middelen zijn afkomstig uit diverse samenwerkingsovereenkomsten en projectsubsidies: Archipel (2011) Montevideo (2011), AAT-vertaling (2012), INgeBeeld (2012, 2013 en 2014), TRACKS (2013, 2014, 2015 en 2016), PID-traject (2013, 2014, 2015 en 2016), matching funds voor deelname aan Europese projecten (AthenaPlus, Europeana Space, DCA en Linked Heritage).

inkomsten uit dienstverlening	18.763 €	13.941 €	102.987 € ²⁷	103.502 € ²⁸	16.242 €	12.408 €
totale inkomsten	420.904 €	419.080 €	540.214 €	682.565 €	630.023 €	574.455 €
Uitgaven						
loonkosten	295.804 €	323.794 €	397.730 €	527.716 €	467.658 €	473.213 €
andere kosten	109.218 €	75.590 €	83.003 €	148.615 €	96.762 €	79.581 €
totale uitgaven	405.022 €	399.384 €	480.733 €	676.331 €	564.420 €	552.794 €
Resultaat						
resultaat van het boekjaar	17.894 €	20.702 €	60.650 €	- 6.234 €	65.603 €	21.660 €
(gecumuleerd) over te dragen resultaat	33.161 €	53.862 €	114.512 €	108.277 €	173.880 €	195.540 €

²⁷ In 2013 waren er meer dan gemiddeld 'inkomsten uit dienstverlening' door de rol van PACKED vzw in de opstart van het VIAA (die samenwerking staat in 2013 voor 70.571 euro).

²⁸ In 2014 waren er meer dan gemiddeld 'inkomsten uit dienstverlening' door de rol van PACKED vzw in het VIAA (die samenwerking staat in 2014 voor 92.511,81 euro).

3. CONCLUSIE

3.1. Inhoudelijke doelstellingen bereikt

2016 was het vijfde werkingsjaar van de decretale periode 2012-2016 die nu verlengd wordt tot en met 2018. Globaal genomen was er in 2016, ondanks de daling van de totale inkomsten van 8,8%, een verdere toename van de activiteiten van PACKED vzw:

- advies en ondersteuning: beantwoorde loketvragen toegenomen met 13,3%;
- vorming: georganiseerde vormingsactiviteiten toegenomen met 21,7%;
- projecten: uitgevoerde projecten toegenomen met 22,2%;
- online kennisplatformen: CEST volledig gereviseerd, maar terugval in aanvulling / actualisering SCART;
- artikels: geschreven artikels toegenomen met 14,3%;
- nieuwsbrieven: gepubliceerde nieuwsbrieven toegenomen met 10%, aantal opgenomen nieuwsitems toegenomen met 24%;
- sociale media: gebruik sociale media zeer sterk toegenomen.

De verschillende operationele doelstellingen uit de beheersovereenkomst en het Actieplan 2016 worden ruimschoots afgedekt door deze activiteiten.

Ondanks het feit dat in 2016 weer de inhoudelijke doelstellingen werden bereikt, er een positief financieel resultaat werd geboekt en er een ruime financiële reserve is, mag men niet de fout maken dat te concluderen dat 2017 en 2018 makkelijke jaren zullen worden. Er wachten PACKED vzw immers enkele grote uitdagingen:

- het behoud van de personeelsploeg (en dus de opgebouwde expertise);
- de omgang met de toenemende druk door enerzijds de groeiende vraag naar advies en ondersteuning en anderzijds de noodzaak aan een grotere tijdsinvestering in het zoeken en verantwoorden van aanvullende financiering;
- het ombuigen van de terugval in de aanvulling en het gebruik van de online kennisplatformen en tools;
- het verzekeren van het gezond financieel beheer bij het wegvallen van bepaalde aanvullende middelen;
- het vinden van aanvullende financiering voor 2017 en 2018;
- het realiseren van een structurele verandering in het veld terwijl een overkoepelend beleid (en financiering) van de Vlaamse overheid op het vlak digitaal erfgoed uitblijft.

3.2. Wijzigingen personeelsploeg

Er stelden zich in 2016 meerdere uitdagingen op het vlak van personeelsbeheer. In mei 2016 verliet Barbara Dierickx na acht jaar de organisatie waarin zij, samen met de algemeen coördinator, een cruciale rol speelde. Tegelijk was Sanne Van Bellingen bijna gedurende het hele jaar 2016 afwezig door een combinatie van ziekte en zwangerschapsrust. Er viel dus onvermijdelijk een tijdelijke lacune, die door de onzekerheid van de duur van de afwezigheid pas na een half jaar goed kon worden opgevangen. Vanaf augustus kwam er met de aanwerving van Bart Magnus, voorheen coördinator documentatie bij Kunstenpunt, opnieuw leiding en dynamiek in de activiteiten rond Erfgoedzorg in de kunstensector / TRACKS. Door de toekenning van Sociale Maribel-middelen vanaf 2016 konden we in juni ook Sam Donvil

als extra medewerker aantrekken die in verschillende projecten wordt ingeschakeld.

De gebrekkige financiering van PACKED vzw heeft in 2015 voor het eerst geresulteerd in de inkrimping van de personeelsploeg. In 2016 heeft die inkrimping van personeelsploeg zich voortgezet. Mede door de Sociale Maribel-subsidies hebben we ze wel kunnen beperken. Maar met de huidige personeelsploeg blijft het moeilijk om onze werking verder uit te bouwen om te voldoen aan de toenemende vraag naar expertise. Een bijkomende medewerker met meer inhoudelijke en technische expertise blijft sinds het vertrek van Henk Vanstappen in 2014 nog steeds ontbreken in het PACKED-team. We proberen dat gemis zo goed mogelijk op te vangen met behulp van een goede samenwerking tussen de ervaren en minder ervaren medewerkers.

Het op peil houden (of liever zelfs groei) van de personeelsbezetting blijft een uitdaging voor PACKED vzw in de komende jaren. Het is voor een expertisecentrum immers cruciaal om de opgebouwde inhoudelijke expertise te behouden en te actualiseren, maar dat wordt steeds moeilijker doordat de aanvullende financiering, waarop meer dan de helft van de werking gebouwd is, steeds onzekerder wordt.

3.3. Toenemende druk

De groei van PACKED vzw is nooit een doel op zich geweest, maar is noodzakelijk om tegemoet te komen aan het stijgende aantal loketvragen, projectvoorstellen, uitnodigingen voor samenwerking en overleg, ... Naast het voldoen aan die groeiende vraag, gaat er ook steeds meer tijd op aan het zoeken naar en het verantwoorden van aanvullende financiering. Al in 2015 kwam de organisatie en de personeelsploeg daardoor onder druk te staan in een situatie waarin uitbreiding (en zelfs behoud) van de ploeg financieel onmogelijk was. Dat de combinatie van enerzijds de groeiende vraag naar advies en ondersteuning en anderzijds de noodzaak aan een grotere tijdsinvestering in het zoeken en verantwoorden van aanvullende financiering onuitwisbare gevolgen heeft, is duidelijk. We zien dat daardoor in 2016 opnieuw een aantal projecten (zonder externe deadlines of andere verplichtingen) niet of slechts gedeeltelijk zijn uitgevoerd. Ook is er een daling van de publicatie van nieuwe content op de online kennisplatformen TRACKS en SCART. Op CEST is er wel een belangrijke inhaaloperatie geweest, maar die betrof vooral de actualisering en opschoning van reeds aanwezige content. Tegelijkertijd zijn er, op vraag van derden, wel projecten en andere activiteiten gerealiseerd die niet voorzien waren in het Actieplan 2016.

3.4. Terugval in aanvulling en gebruik van de online kennisplatformen en tools

We stellen een duidelijke terugval vast m.b.t. de publicatie van nieuwe en geactualiseerde informatie op de drie online kennisplatformen die PACKED vzw beheert. Alhoewel niet alleen PACKED vzw voor deze terugval verantwoordelijk is,²⁹ is het al een paar jaar duidelijk dat de PACKED-medewerkers door de toenemende werkdruk steeds minder tijd hebben om

---

²⁹ TRACKS wordt gerealiseerd in samenwerking met Het Firmament en met medewerking van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Archiefbank Vlaanderen, Kunstenpunt, CVAA, FARO, Forum voor Amateurkunsten en Resonant. PACKED vzw heeft ook regelmatig andere organisaties gevraagd om bijdragen te leveren voor CEST en SCART.

nieuwe informatie op de kennisplatformen te plaatsten en aanwezige informatie te actualiseren. Op een bepaald moment zal dat ongetwijfeld ook gevolgen hebben voor het gebruik van de online kennisplatformen. De beschikbare informatie zal verouderen, en gebruikers zullen afhaken. Alhoewel het voorlopig onduidelijk is of er een oorzakelijk verband bestaat, stellen we vast dat er in vergelijking met 2015 globaal genomen een (lichte) terugval is in het bezoek van de online kennisplatformen. We moeten goed opvolgen of die terugval zich in 2017 doorzet of er opnieuw een stijging is. Ook zullen we ons moeten blijven buigen over de vraag welke aanvullingen en actualiseringën we kunnen blijven verzekeren als de toenemende werkdruk aanhoudt. In 2016 zijn we er wel in geslaagd een zeer omvangrijke actualiseringsoperatie voor het kennisplatform CEST uit te voeren.

3.5. Gezond financieel beheer

Ondanks de sterke groei en het toenemende aandeel van de (onzekere) aanvullende financiering (o.a. uit Europese projectsubsidies, en matching funds en middelen e-cultuur van de Vlaamse overheid) blijft de financiële situatie van PACKED vzw voorlopig nog gezond. In 2016 is het financiële resultaat positief, al is dat gedeeltelijk te verklaren door onvoorziene factoren. De gecumuleerde reserve bedraagt op het einde van 2016 195.540 euro.

Wetende dat er in 2017 een groot en in 2018 een nog groter verlies wordt verwacht dat niet kan worden opgevangen door de gecumuleerde reserve, wordt echter de precaire situatie van PACKED vzw duidelijk. We gaan voorlopig niet van afbouwscenario's uit. We hopen nog steeds dat vanuit de Vlaamse overheid een concrete oplossing voor onze situatie wordt aangereikt. Zij is al enkele jaren op de hoogte van de moeilijke financiële situatie. Ook hopen we op de honorering van subsidieaanvragen voor tijdelijke projecten die zijn of worden ingediend bij verschillende overheden. Wanneer onze hoop niet of onvoldoende wordt vervuld, zal in dialoog met de Raad van Bestuur noodgedwongen beslist moeten worden tot een afbouw of herziening van de huidige werking van PACKED vzw om het financieel beheer gezond te houden.

3.6. Onzekere financiële toekomst

De subsidieperiode is door de Vlaamse overheid verlengd tot en met 2018 en dus is de structurele subsidie verzekerd. Die structurele werkingssubsidies bedragen echter minder dan de helft van het totale PACKED-budget. In 2016 was het aandeel van de aanvullende financiering opnieuw groter dan de structurele middelen (52,1 tegenover 47,9 %). Ook in 2014 en 2015 was dit reeds het geval, zelfs in een iets extremere vorm. Dat het aantal aanvullende middelen opnieuw lichtjes daalt, betekent ook dat het totale PACKED-budget opnieuw is gedaald. Vertaald naar de personeelsbezetting betekent dat nog steeds slechts iets minder dan 4 van de 8 VTE's bekostigd worden met (zekere) structurele werkingssubsidies.

PACKED vzw zit dus financieel in een lastige positie. Alhoewel er een riant reserve is opgebouwd (die zelfs groter is dan wat kan worden overgedragen naar een volgende subsidieperiode) kan die niet worden aangesproken om de personeelsploeg te versterken om ongezonde toenemende druk op de personeelsploeg te verlichten. Zonder meer duidelijkheid over aanvullende middelen in 2017 en 2018, moeten we als goede beheerder

de gecumuleerde reserve immers gebruiken om bij dalende 'andere inkomsten' waar mogelijk de huidige werking te proberen consolideren met de huidige personeelsbezetting, en de brug te slaan naar de volgende subsidieperiode. Spijtig genoeg zal de totale opgebouwde reserve zelfs niet volstaan om met de personeelsploeg in zijn huidige omvang het einde van 2018 te halen.

3.7. Noodzaak aan een digitale strategie en infrastructuur

Terwijl PACKED vzw in 2011 als expertisecentrum digitaal erfgoed is gestart met voornamelijk aandacht voor de processen van het creëren, beschrijven, bewaren, online toegankelijk maken en uitwisselen van digitaal erfgoed, hebben we sinds 2012 gemerkt dat we daaraan ook de ontwikkeling van een digitale strategie of beleid (zowel op organisatieniveau als op landelijk niveau) en het hergebruik van digitaal erfgoed moeten toevoegen.

Het ontwikkelen van een digitale strategie of beleid hebben we in het verleden meer op overkoepelend niveau gedaan dan op organisatieniveau. Op organisatieniveau hebben we vooral in de museumsector geprobeerd bij te dragen aan de ontwikkeling van een digitale strategie of beleid. We hebben dit in 2016 vooral gedaan door de samenwerking met Vlaamse Kunstcollectie en haar partnerinstellingen voort te zetten. Daarnaast hebben we samen met de Vlaamse kunstcollectie ook de inspirerende en drukbezochte studiedag 'Duurzaam digitaliseren in de museale wereld' georganiseerd. Ook zijn we met KMSKA (en M HKA) een traject gestart voor de opmaak van een informatiebeleidsplan.

Aan het hergebruik van digitaal erfgoed hebben we een bijdrage geleverd door o.a. een donatie van fotografische reproducties van LUKAS en KMSKA aan Wikimedia Commons en een project over het documenteren van levend (podiumkunsten)erfgoed m.b.v. de Wikimedia-platformen voor te bereiden.

Dat zowel de kunsten- als de cultureel-erfgoedsector de weg vinden naar PACKED vzw als expertisecentrum digitaal erfgoed is een goede zaak. Net als de voorbije jaren willen we dit beknopt verslag afsluiten met te stellen dat het vergroten van de expertise bij o.a. de collectiebeherende instellingen en de archiefvormers noodzakelijk is om de digitaliseringskwaliteit en de digitale duurzaamheid te verbeteren. PACKED vzw kan als expertisecentrum maar op een efficiënte manier aan dienstverlening doen als ook de verschillende segmenten van de cultuursector zelf investeren in eigen expertiseopbouw. Naast de investering in expertise bij de collectiebeherende instellingen en archiefvormers dient er ook een investering komen in een digitale infrastructuur. De kosten daarvoor zijn voor collectiebeherende instellingen en archiefvormers zo hoog dat het enkel mogelijk is om dat overkoepelend aan te pakken. Zonder een dergelijke (gedeelde) infrastructuur zal de expertise die de afgelopen jaren bij PACKED vzw (en een aantal collectiebeherende instellingen en archiefvormers) is opgebouwd nooit optimaal renderen.